

Naši stavitelé byly oheň a led

Okno do Taur

"Okno do Taur" je z geologického hlediska naprostá senzace: nejvyšší hory pohoří Vysoké Taury (Hohe Tauern) jsou vytvořeny z vrstev hornin které se v Alpách běžně nacházejí jen v nejhlubších polohách. Navíc se uprostřed tohoto "geologického okna" nacházejí čtyři masivní jádra z ruly. Tato jádra vznikla z tekutého magmatu a dnes tvoří tak slavné vrcholy jako je Großvenediger nebo Hoher Sonnblick. Po ohni potom přišla ve Vysokých Taurách další tvořivá síla v podobě ledu, alpské ledovce totiž měly v ledových dobách daleko větší rozlohu než je tomu dnes. Vytvarovaly tak údolí, která měla původně formu ve tvaru písmene V do dnešní podoby údolí ve tvaru U.

Klenoty přírody

Po dalekosáhlém ústupu ledu vzniklo v ledovcových kottích ve Vysokých Taurách kolem 150 horských jezírek, která se podobají klenotům. Tato nedotčená jezírka zdobí krajinu a jako vrata ledovců napájí prameny stovek horských potoků. Potoky se řítí, především v průběhu tání sněhu a ledu s mohutnou silou do údolí, přičemž na strmých stupních vznikají grandiózní vodopády: Krimmelské vodopády, které se mohou pochlubit celkovou výškou pádu 380 metrů, jsou nejvyšší v Evropě!

279

přírodních horských potoků se řítí v Národním parku jako tepny života krajiny z vysokých hor do údolí.

Ledovec

Ledovce vznikají tam, kde letní teploty nestačí, aby se sněh, který napadal v zimě, opět rozpustil. Tak se po léta na sebe ukládají nerozpuštěné vrstvy sněhu, které se změň na firn a s rostoucím tlakem se zpevní na led. Ledovcový led tudíž není nehybné tuhé těleso, nýbrž teče následkem zemské tíže jako nepoddajná hmota do údolí. Když přetéká přes terénní převýšení, vznikají tahové síly a napětí, které vyvolají vznik trhlin.

180 km²

Takřka 180 km² Národního parku – skoro 10 procent jeho plochy – dnes pokrývá ledovcový led.

Poklady ledovcových pohoří

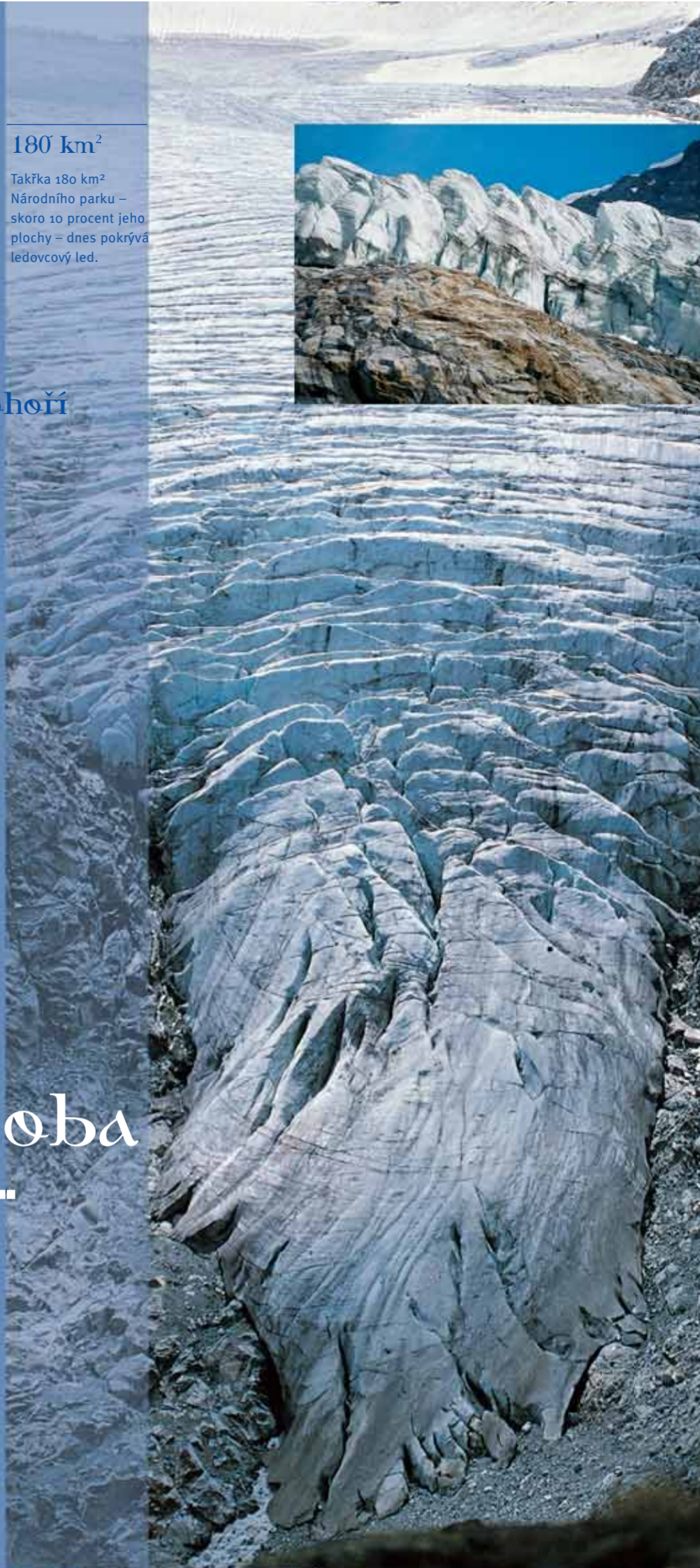
Ačkoli ledovce v Alpách ustupují již už po desetiletí, nabízejí dodnes Vysoké Taury působivé poklady ledovcového pohoří: jako například ledovec Pasterze, který je dlouhý 9 metrů a zaujímá plochu takřka 19 kilometrů čtverečních a je největší jednotlivý ledovec v Rakousku, nebo grandiózní masív Großvenediger, který je opancřovaný ledem největších souvislých ledovcových ploch Východních Alp.

Naše rušná doba už trvá miliony let...

Krajina se mění

Tam, kde ledovce ustoupily, vzniká nová, rychle se měnící krajina: nejprve charakterizují obraz krajiny morény, které byly navršeny pohybem ledovcové suti, ale již brzy se objevují průkopníci světa rostlin a začínají opět osídlovat tento zdánlivě nevládný a nehostinný životní prostor.

Naše divoká krajina je nezkrocená

Z Arktidy, tundra a tajga

Divoká původní krajina a kultivovaná krajina horských sedláků. Tak lze charakterizovat obě rozdílné a protikladné tváře Národního parku Vysoké Taury. Chráněná oblast se táhne přes rozsáhlé, původní alpské oblasti, jako jsou ledovce, skalní stěny, louky stejně jako přes po staletí pečlivě a pracně obdělávané horské pastviny.

Když před přibližně 12 000 lety skončila poslední doba ledová, byly Vysoké Taury neobydlenými pustinami, kde se nacházely jen skály a sut'. Jen nesměle se v tomto novém životním prostředí objevovala zvířata a květiny - vyskytovaly se tu především druhy ze studených stepí centrální Asie, z území Arktidy a ze sibiřské tundry.

Nejprve se jim dařilo v údolních polohách a když opět vzrostly teploty, rozšiřovaly se i do vyšších poloh až k ustupujícím ledovcům vysoko v horských oblastech, kde se dnes v srdci Národního parku na hranicích existence jakéhokoliv života nacházejí obdivuhodná společenství.

Do údolí se opět vrátily lesy - smřky z Balkánu, modřiny a limby z asijské tajgy. Vznikaly tak pomalu vegetační stupně, které jsou pro Alpy tak typické. Procházku z údolí nahoru k vrcholům hor lze srovnat s cestou do Arktidy, dlouhou 4000 km.

1986

V roce 1986 byl v Národním parku zahájen program opětného zdomácnění supa bradatého. Také kozorožec a prvotní druh pstruha zde našli své refugium.

Extrémní poloha

Ve Vysokých Taurách se i navzdory tvrdým životním podmínkám vyskytuje velké množství typů biotopů, jaké nemají v Rakousku nikde obdoby. Mnohé z nich patří k druhově nejbohatším v alpském prostoru - jako například pestré louky na strmých svazích hor.

Naše záře pochází z jedinečnosti

Tvrďý život

Třetina všech druhů rostlin a kolem 10 000 druhů zvířat, které se vyskytují v Rakousku, dnes žije v Národním parku Vysoké Taury. Osm měsíců v roce zde panuje nejhlubší zima, jaro a podzim takřka chybí. Vysokohorští živočiškové musí být specialisté ve zvládnání stresových situací. Mnozí z nich se těmto tvrdým životním podmínkám přizpůsobili jak stavbou těla a fyziologií, tak chováním. Jen tak mohou zdejší tvrdé podmínky přežít. Vyhnouti do jiných životních prostor nepřichází v úvahu.

Životní síla

Ovšem v letních měsících vyzárají Vysoké Taury neuvěřitelnou životní silou. Nesčetné květiny vyhánějí překrásně zbarvené květy a svým intenzivními vonnými látkami přitahují hmyz k opylování. Na horských loukách se rozprostírají třeptivá moře květin. Živočišné druhy, jako například kur sněžný, se slétají na tokaništích, na kamenných plotnách lze vidět sviště horského, jak se vyhřívá na sluníčku, a krkavci předvádějí vyloženě umělecké lety. Flora a fauna se prezentují v celé své nádhře a vitalitě. Skoro se zdá, jakoby příroda cítila, jak krátká je její "doba výsluní". Proto jsou procházky a vysokohorské túry v letních Vysokých Taurách prvotřídním přírodním zážitkem. Orel skalní, kozorožec, sup bradatý protěž alpská, arnika a velké množství orchidejí, prastaré druhy limby, sukovité modřiny a celá řada dalších - zkrátka vše s touto nádhernou krajinou nádherně harmonuje.

www.hohetauern.at

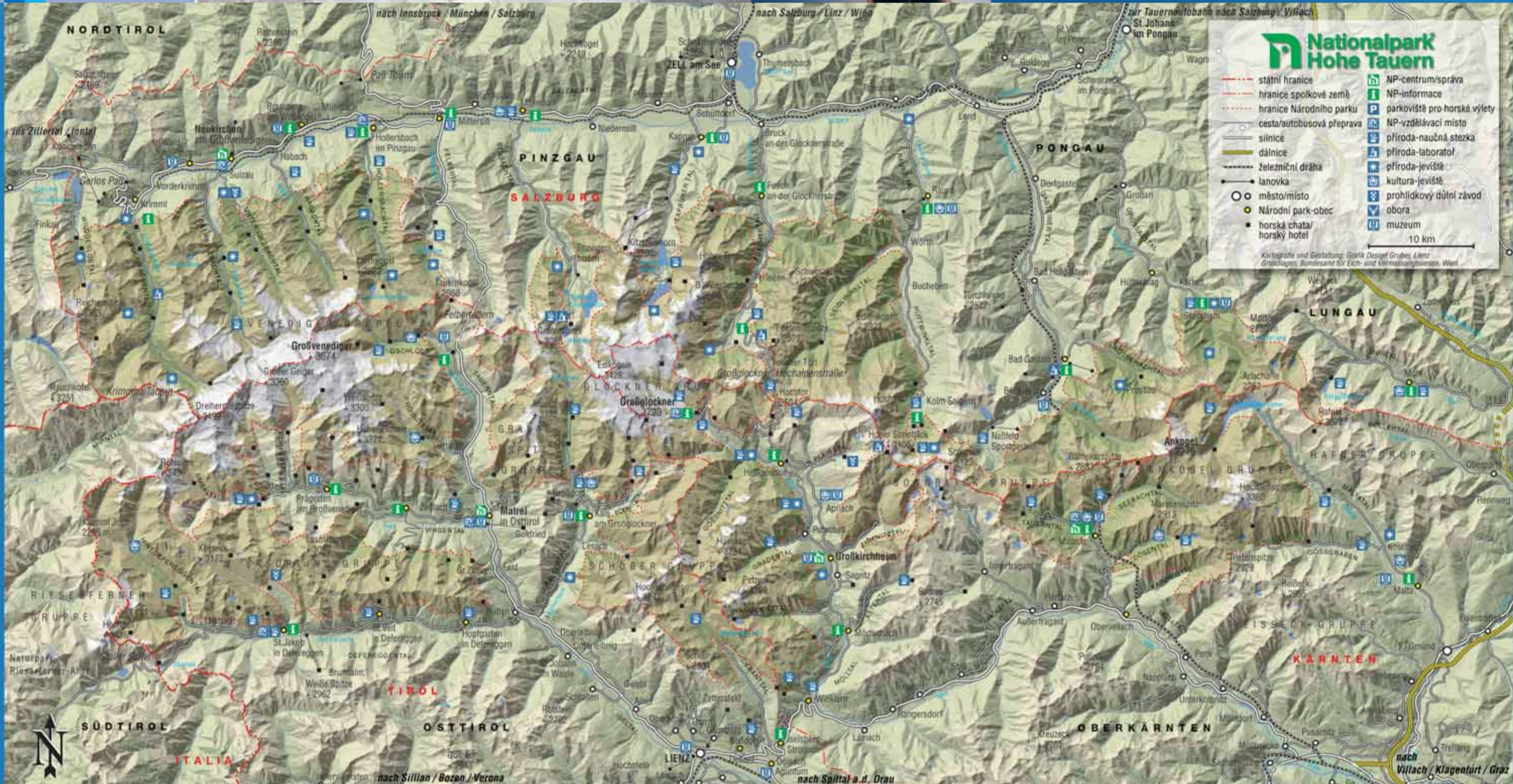
www.hohetauern.at

Adresa

Nationalpark Hohe Tauern
9971 Matrei i. O., Kirchglatz 2
Tel: +43 (0) 4875 5112 Fax: +43 (0) 4875 5112 -21
E-mail: nationalpark@hohetauern.at

Impressum:
Vlastník médií, nakladatel a za obsah zodpovědný:
Nationalpark Hohe Tauern, Matrei in Osttirol, 2005;
Fotografie: NPHT, Berger, Feichtinger, Kurzhöfer, Lammhuber, Maier,
Mussnig, Popp, Rieder, Retter, Zupanec, Text: Kurzhöfer, Mussnig;
Zpracování: www.dasjagunikonzept.at;
Příklad: Spracenen Service Schütz, 9020 Klagenfurt
Tisk:

Financováno z prostředků Národního parku a spolkového ministerstva
pro zemědělství, lesnictví, ochranu životního prostředí a vadří
hospodářství a spolkovými zeměmi Korutanů, Salcburska a Tyrolska.
http://www.nationalpark.at

Parková zařízení

Návštěvnická centra a tematické stezky

Naše návštěvnická a informační centra jsou ideálním východiskem pro objevné cesty v Národním parku. Návštěvníkům jsou zde k dispozici moderní, interaktivní trvalé expozice, atraktivní výstavy stejně jako odborně vyškolení spolupracovníci, kteří se starají o jednotlivé oblasti. Naše zařízení Národních parků, jako Národní

park „Tauernwelten“ v Mittersillu, „Bios“ v Mallnitz nebo „Haus des Wassers“ v St. Jakobu patří k nejmodernějším v Evropě. Jestliže se člověk nadchne pro aktivní prožití přírody v Národním parku, může si vybrat z četných tematických stezek, které mu umožní poznat opravdu důkladně celou chráněnou

oblast. Nabídka je tak bohatá a rozmanitá, že nezdá se žádná přání nespelněna: vyhlídkové trasy směřují k nejvyšším vodopádům jako jsou Krimmelské vodopády, ledovcové stezky k největším ledovcům jako Pasterze nebo lesní naučné stezky vedou přes nádherné, okouzující horské lesy jako je ráj na zemi „Zedlacher Paradies“. Podél cest čekají tajemství přírody, která jsou naplněná a informativně připravena. Aby byla nabídka dokonalá, je doplněna doprovodnou, bohatě ilustrovanou literaturou a na četných tematických stezkách jsou pořádány odborně vedené výlety.

Náš Národní park

Myšlenka

V roce 1872 byl založen ve Spojených státech Národní park Yellowstone, který byl v té době prvním Národním parkem na světě. Myšlenka dostat nádherné přírodní krajiny s velkým národním významem pod státní ochranu a otevřít je lidem „pro radost a povznesení“, se začala na celém světě šířit a prosazovat. Do dnešní doby vzniklo více než 3.000 Národních parků, mezi nimi například slavné chráněné oblasti jako je Serengeti, Galapágy nebo Mount Everest.

Historie

Národní park Vysoké Tauery byl zřízen v roce 1981 a stal se tak prvním rakouským Národním parkem. Během následujících desetiletí se Národní park – který patří třem spolkovým zemím Korutanům, Salcburska a Tyrolsku – stal největší chráněnou oblastí střední Evropy. Jeho plocha zaujímá více než 1.800 kilometrů čtverečních.

Partnerství

Národní park Vysoké Tauery se nachází takřka výlučně na soukromých pozemcích, což je v případě chráněné oblasti při takové obrovské rozloze jedinečným jevem na celém světě. Vývoj Národního parku se proto vždy odehrával ve znamení dobrých partnerských vztahů. Tato cesta otevřela Národnímu parku v roce 2001 cestu k získání „Mezinárodního uznání“ podle kritérií Světové unie ochrany přírody „IUCN“.

Naše panorama je moře třítisícovek

přes 300 obrů

Vysoké Tauery jsou střeženy Rakouska. Kromě nejvyšší hory naší země Großglockneru, který je

vysoký 3.798 metrů, ční více než 300 vrcholů nad 3.000 metrů do nebe.

Kolébka alpinismu

Ve Vysokých Tauerech se nachází kolébka horolezectví: už v roce 1761 bylo dosaženo vrcholu hory Ankogel, která je vysoká 3.251 metrů. Byl to první alpský vrchol pokrytý ledovcem. Dnes mohou horolezci, přednostně v doprovodu státně zkušného horského vůdce nebo lyžařského průvodce z oblasti Národního parku vyšplhat po četných stezkách ve skalách a ledu do světa velikánů.

Pro povznesení člověka

Zázraky přírody v Národním parku se otvírají přátelům hor především na stovkách kilometrů turistických značených tras - od rozjímaných a poklidných cest v údolích až k vysokohorským trekkingovým stezkám. Obzvláště silný a nezapomenutelný přírodní zážitek Vás očekává, jestliže se svěříte programu, který byl sestaven pro návštěvníky Národního parku. K dispozici Vám bude tým speciálně vyškolených pracovníků Národního parku.

35 % horských pastvín

Ochrana kulturní krajiny je součástí filozofie ochránářů. Druhově bohaté louky na strmých svazích hor ve velkých výškách a horské pastviny jsou nesporně cenné, v celých Alpách jsou však ohrožené a mizí stále víc. Ovšem v Národním parku tomu tak není.

Naše kultura

je určována námi všemi společně

Země z rukou sedláků

Již 5.000 let žije člověk trvale v údolích pohorí Vysoké Tauery. Kdysi ho sem přivedlo hledání rud. V průběhu mnoha století vznikly vysoko v horách nad hranicemi lesů rozsáhlé pastviny - na kterých se pásala domácí zvířata a které byly pečlivě ošetřovány pilnými sedláky.

Jednou ze zvláštností Národního parku Vysoké Tauery je, že v chráněné oblasti leží nejen čistě přírodní krajina, ale také kulturní krajina, vytvořená sedláky.

Výjimečná rozmanitost druhů zvířat a rostlin stejně jako velké množství profánních a sakrálních klenotů sedláckého života jsou výsledkem této dlouhodobě trvající symbiózy mezi divokou přírodou a kulturní krajinou. Vnější zóna Národního parku je eldorádem pro příjemné a přímo požitkářské výlety uprostřed krajiny, které byl člověk i navzdory veškeré namahavé práci vždy přátelsky nakloněn, a kterou vždy potřeboval k přežití.

Pastviny na strmých loukách v plné nádhře květů, silná a zdravá domácí zvířata, chutné a lahodné produkty z

pastvín, salaše a kapličky, průzračný vzduch a naprostá odloučenost zprostředkovávají archaický obraz krajiny, ve které se vyplácí troška pobyt.

